

NOTĂ INFORMATIVĂ
la proiectul de Lege pentru modificarea
Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură
(procedura de numire a Procurorului General)

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul de Lege pentru modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (*procedura de numire a Procurorului General*) este elaborat de Ministerul Justiției.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Modalitatea în care este numit Procurorul General joacă un rol foarte important în cadrul sistemului organelor procuraturii menit să garanteze funcționarea corectă a Procuraturii.

În raportul privind *Standardele Europene referitoare la Independența Sistemului judiciar: Partea II – organele de urmărire penală*, Comisia de la Veneția a reiterat:

„Este important ca metoda de selecție a procurorului general să fie de așa natură încât să câștige încrederea publicului și respectul puterii judecătorești și al celorlalte profesii juridice. Astfel, în acest proces de selecție trebuie luată în considerare experiența profesională și neapartenența politică. Cu toate acestea, datorită importanței activității de urmărire penală în asigurarea ordinii și funcționării eficiente a statului este de așteptat ca Guvernul să își dorească să aibă un anumit control în privința numirii, și să nu dorească să dea un „cec în alb” pentru procesul de selectare de către un alt organ oricare ar fi el. De aceea, este recomandat luarea în considerare a posibilității constituirii unei comisii pentru numire, care să fie compusă din persoane care se bucura atât de încrederea publicului cât și de cea a Guvernului.” (CDL-AD(2010)040).

De asemenea, în *Compilația opiniilor și rapoartelor privind procurorii*, Comisia de la Veneția a menționat:

„Astfel, procesul de numire a Procurorului General care implică puterea executivă și/sau legislativă are avantajul de a da legitimitate democratică numirii Procurorului General. Cu toate acestea, sunt necesare garanții pentru a diminua riscul politizării Procuraturii. [...] Există o serie de opțiuni care ar putea include Consiliul Superior al Procurorilor, pur și simplu dând un aviz cu privire la eligibilitatea tuturor candidaților sau clasificarea alternativă a acestora în ordinea preferințelor. [...]” (CDL-PI(2015)001).

Modul în care este numit în funcție Procurorul General joacă un rol semnificativ în sistemul ce trebuie să garanteze funcționarea corectă a Procuraturii.

Așa cum a stabilit și Comisia de la Veneția în *Raportul privind Standardele Europene referitoare la Independența Sistemului judiciar: Partea II – organele de urmărire penală*, avizul CDL-AD(2010)040), nu poate fi formulat un principiu categoric și unanim referitor la cine numește Procurorul General – Președintele statului sau Parlamentul, în situația în care sistemul organelor procuraturii nu sunt subordonate Guvernului.

Menționăm că, acest subiect este abordat în mod diferit în funcție de stat, neexistând o practică uniformă la nivelul statelor europene. În Ungaria Parlamentul alege Procurorul General la propunerea Președintelui Republicii (art. 52 din Constituția Ungariei), în Lituania Președintele numește Procurorul General la Propunerea Consiliului Procurorilor (art. 118 din Constituția Lituaniei). În cazul Serbiei propunerea de a numi Procurorul General este luată de Parlament la propunerea Guvernului (art. 158 din Constituția Serbiei).

În acest sens, acceptarea principiului cooperării dintre organele statului este o soluție

bună, deoarece face posibilă evitarea nominalizării politice unilaterale, iar în astfel de cazuri trebuie să se ajungă la un consens.

Drept urmare, prezentul proiect de lege prevede modificarea Legii nr. 3/2016 cu privire la Procuratură (în continuare - *Legea nr. 3/2016*), prin care se urmărește consolidarea rolului puterii executive în procesul de selectare a candidatului la funcția de Procuror General, fiind astfel asigurată o procedură transparentă cu distribuirea proporțională a rolurilor ce îi revine ministrului justiției ca membru de drept în cadrul Consiliului Superior al Procurorilor și Consiliului Superior al Procurorilor ca organ colegial în vederea organizării acestui concurs.

În contextul în care puterea executivă este responsabilă de implementarea legilor în practică, administrarea puterii publice și nu în ultimul rând de asigurarea implementării politicii penale a statului, participarea ministrului justiției în procesul de selectare a candidatului propus la funcția de Procuror General este justificată, prin prisma faptului că anume selectarea unui Procuror General în baza principiului cooperării dintre organele statului va fi în stare să contribuie la respectarea ordinii de drept, efectuarea justiției, apărarea drepturilor și intereselor legitime ale persoanei și ale societății.

Totodată, modificările operate prin prezentul proiect de lege nu periclitează independența și autonomia procuraturii, deoarece Consiliul Superior al Procurorilor va avea rolul decisiv și determinant de a selecta candidatul propus la funcția de Procuror General, fiind astfel, organul care va decide în final candidatura ce urmează a fi propusă Președintelui țării.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Pornind de la prevederile constituționale ale art. 125 alin. (1) potrivit cărora „*Procurorul General este numit în funcție de către Președintele Republicii Moldova la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor, pentru un mandat de 7 ani, care nu poate fi reînnoit.*” se propune modificarea mecanismului de numire a Procurorului General stabilit la art. 17 din *Legea nr. 3/2016*.

În conformitate cu art. 69 alin. (2) din *Legea nr. 3/2016* din Consiliul Superior al Procurorilor fac parte de drept Procurorul General, procurorul-șef al Procuraturii UTA Găgăuzia, președintele Consiliului Superior al Magistraturii și ministrul justiției.

Candidatul la funcția de Procuror General este ales prin concurs public la care pot participa persoanele care întrunesc condițiile stipulate la art. 17 alin. (1) din *Legea nr. 3/2016*.

Candidatul la funcția de Procuror General potrivit modificărilor propuse trebuie să aibă o experiență profesională de cel puțin 10 ani în domeniul dreptului, dintre care cel puțin 5 ani în funcția de procuror, *judecător sau avocat*.

Potrivit modificărilor propuse concursul pentru funcția de Procuror General constă din două etape:

- 1) preselecția candidaților de către Comisia constituită de Ministerul Justiției;
- 2) selecția candidatului de către Consiliul Superior al Procurorilor.

Astfel, proiectul de lege stabilește ca numirea Procurorului General de către Președintele țării să se facă la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor din rândul candidaților propuși de către Comisia constituită de Ministerul Justiției.

Componența Comisiei de concurs constă din următorii membri: ministrul justiției, doi foști procurori sau judecători cu cel puțin 10 ani de experiență în funcția de procuror sau judecător (câte un judecător și un procuror), un reprezentant al societății civile și un psiholog, selectați de ministrul justiției. Membrii Comisiei trebuie să se bucure de o reputație ireproșabilă.

În acest sens, Consiliul Superior al Procurorilor urmează să desfășoare interviul candidaților propuși de ministrul justiției. Etapa interviului se va înregistra video și se va plasa pe Internet imediat după finalizarea interviului ultimului candidat. Concursul pentru

selectarea candidatului la funcția de Procuror General va cuprinde:

- depunerea la Ministerul Justiției a dosarelor de participare, care trebuie să conțină actele de la art. 22 alin. (2) lit. a), b), c), e), f) scrisoarea de motivare și conceptul de management și dezvoltare instituțională;

- candidații care au depus dosarele și întrunesc condițiile stabilite în art. 17 alin. (1) din *Legea nr.3/2016* sunt selectați și incluși de Comisia de concurs în lista candidaților pentru funcția de Procuror General, în urma probei interviului. Lista candidaților selectați precum și dosarele de participare la concurs se prezintă ulterior Consiliului Superior al Procurorilor pentru selectarea unui candidat, pe care îl va propune spre numire Președintelui Republicii Moldova.

Numărul candidaților selectați de Comisia de concurs și propuși Consiliului Superior al Procurorilor nu trebuie să fie mai mic de doi, dând, astfel, posibilitatea organului colegial alegerea unei o singure candidaturi și propunerea acesteia spre numire Președintelui țării.

Întocmirea listei candidaților propuși la funcția de Procuror General nu trebuie să depășească 20 de zile lucrătoare de la data-limită pentru depunerea dosarelor.

Procesul de selecție a candidatului pentru funcția de Procuror General se desfășoară potrivit unor criterii obiective, bazate pe merit, ținându-se cont de pregătirea profesională, integritatea și capacitățile acestuia.

Întrucât, prezentul proiect de lege prevede modificarea procedurilor de numire în funcție a Procurorului General și implică preselecția candidaților de către Comisia de concurs, constituită de Ministerul Justiției este necesară intervenirea cu modificări și în partea ce ține de instituția respingerii candidaturii pentru funcția de Procuror General de către Președintele țării.

În acest sens, articolul 17 se completează cu un nou alineat (11¹), care stabilește, că în situațiile de respingere a candidaturii de către Președintele Republicii Moldova în condițiile alin. (11), Consiliul Superior al Procurorilor restituie Comisiei de concurs lista candidaților prezentată anterior.

În urma înlăturării încălcărilor constatate, Comisia poate prezenta Consiliului Superior al Procurorilor aceeași listă sau o altă listă de candidați din rândul candidaților care au depus dosarele pentru concurs, iar în funcție de abaterile constatate, Comisia poate anunța un nou concurs.

Totodată pentru sporirea credibilității Consiliului Superior al Procurorilor se propune majorarea numărului de membri din rândul societății civile cu 2 unități, selectați de către Guvern și Ministerul Justiției.

Președintele Uniunii Avocaților va avea calitatea de membru de drept în Consiliul Superior al Procurorilor, astfel, Consiliul Superior al Procurorilor va fi constituit din 15 membri.

O altă modificare propusă în proiect constă în completarea art. 57 alin. (3) cu prevederea conform căreia, încetarea mandatului Procurorului General în condițiile alin. (1) art. 57 are loc prin decretul Președintelui Republicii Moldova la propunerea Consiliului Superior al Procurorilor.

Condiția de verificare și testare cu utilizarea detectorului comportamentului simulat (poligrafului) a candidaților la funcția de Procuror General, procuror-șef și procuror este exclusă, întrucât această procedură nu reprezintă o metodă științifică acceptată la nivel european sau internațional, referindu-ne *inter alia* la constatările Curții Constituționale din *HCC nr. 6 din 10 aprilie 2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 269/2018 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf) și din Legea nr. 132//2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (testul poligraf)*.

4. Fundamentarea economico-financiară

În conformitate cu art. 74 alin. (3) din *Legea nr. 3/2016*, membrii Consiliului Superior al Procurorilor reprezentanți ai societății civile primesc o indemnizație lunară în mărime de 50% din salariul mediu al membrilor Consiliului Superior al Procurorilor aleși din rândul procurorilor.

Potrivit notei din anexa nr. 4 a *Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar*, clasele de salarizare și coeficienții de salarizare pentru membrii Consiliului Superior al Procurorilor, aleși din rândul procurorilor în funcție, se stabilesc la nivelul claselor de salarizare și al coeficienților de salarizare pentru procurori în raport cu vechimea în muncă în funcția de procuror în cadrul Procuraturii Generale, procuraturilor specializate sau al procuraturii teritoriale, după caz, din care au fost detașați pentru exercitarea mandatului.

Astfel din contul bugetului de stat pentru implementarea prezentului proiect de lege pentru remunerarea celor doi membri din rândul societății civile în Consiliul Superior al Procurorilor vor fi necesare cheltuieli suplimentare aproximativ în mărime de 25 mii de lei lunar.

5. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Ulterior adoptării prezentului proiect de lege, va fi necesară adoptarea unui Regulament privind organizarea și desfășurarea procedurii de selectare a candidaților la funcția de Procuror General în baza dosarelor depuse, aprobat prin ordinul ministrului justiției. Totodată, va fi necesară modificarea Regulamentului potrivit căruia Consiliul Superior al Procurorilor desfășoară concursul dat.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției (compartimentul „*Transparența decizională*”, directoriul „*Proiecte transmise spre coordonare*”).

Ministru

Olesea STAMATE